

Európai
Bizottság

ÓVJUK A
KÖRNYEZETET

A RÉGIÓ
ÖSSZEKAPCSOLÁSA

A RÉGIÓ
MEGERŐSÍTÉSE

A JÓLÉT
MEGTEREMTÉSE

A DUNA RÉGIÓRA
VONATKOZÓ STRATÉGIA:
SIKERTÖRTÉNETEK

A DUNA RÉGIÓRA
VONATKOZÓ STRATÉGIA:
SIKERTÖRTÉNETEK

TARTALOMJEGYZÉK

ÖSSZEFOGÁS A DUNA RÉGIÓ MEGERŐSÍTÉSÉÉRT	5
A RÉGIÓ ÖSSZEKAPCSOLÁSA	7
A KELET ÉS A NYUGAT KÖZÖTTI RENDKÍVÜLI KAPCSOLATOK MEGERŐSÍTÉSE	8
A CSEPPFOLYÓSÍTOTT FÖLDGÁZ FELLOBBANTJA AZ ALTERNATÍV ENERGIA PIACÁT	10
AZ ENERGIABIZTONSÁG ELŐMOZDÍTÁSA A DUNA RÉGIÓBAN	12
A TERMÉSZET NEM ISMER HATÁROKAT	14
ÓVJUK A KÖRNYEZETET	17
A BIZTONSÁGOS ÉS FENNTARTHATÓ VÍZELLÁTÁS BIZTOSÍTÁSA	18
DERŰSEBB JÖVŐ A DÉLKELET-EURÓPAI ORSZÁGOK FOLYÓI SZÁMÁRA	20
AZ ÉGHAJLATI KOCKÁZATOK ENYHÍTÉSE	22
A DUNAI „DINOSZAURUSZ” MEGMENTÉSE	24
A JÓLÉT MEGTEREMTÉSE	27
MAGATARTÁSI MODELL A FENNTARTHATÓSÁG ÉS A FOLYÓVÉDELEM TERÉN	28
A JÖVŐ TUDÁSALAPÚ TÁRSADALMÁBA TÖRTÉNŐ BERUHÁZÁS	30
AZ IFJÚSÁG ÉS A KULTURÁLIS SOKSZÍNŰSÉG ÜNNEPLÉSE	32
A SOKFÉLESÉG KOMMUNIKÁLÁSA EURÓPA-SZERTE	34
A RÉGIÓ MEGERŐSÍTÉSE	37
EGYÜTTMŰKÖDÉS A BIZTONSÁG BIZTOSÍTÁSÁÉRT	38

ÖSSZEFOGÁS A DUNA RÉGIÓ MEGERŐSÍTÉSÉÉRT

A makroregionális stratégiák olyan együttműködési platformot jelentenek, amelynek segítségével országok és régiók – az EU-n belül és kívül – foghatnak össze megadott számú kulcsfontosságú kihívással kapcsolatban, hogy kielégítsék a régió szükségleteit. A Duna régióra vonatkozó uniós stratégia a második az Európai Bizottság által beindított és az Európai Tanács által 2011-ben jóváhagyott makroregionális stratégiák közül.

A Duna régió 14 országot foglal magában, amelyek közül kilenc uniós tagállam. Több mint 100 millió embernek, azaz az uniós népesség egyötödének ad otthont. Bár az országok gazdasági erejüket tekintve különböznek, a régió országai egymással szorosan összekapcsolódnak, és további integrációs és növekedési potenciállal rendelkeznek. A régió elhelyezkedése stratégiai szempontból is fontos, mivel az EU kapujaként működik a szomszédos országok, a Fekete-tengeri régió, a Dél-Kaukázus és Közép-Ázsia országai számára. Itt található a világ leginkább nemzetközi folyója, amely jelentős közlekedési tengely, kiemelkedő fontosságú összekapcsolódó hidrológiai medence és világ-hírű ökológiai folyosó.

A régió országai tehát mind lehetőségeiket, mind pedig kihívásaikat tekintve szorosan összekapcsolódnak egymással. Az országok szakpolitikái egymástól kölcsönösen függenek. Azonban mindannyiuk számára komoly előnyt jelenthet a fokozottabb együttműködés például a hiányzó közlekedési kapcsolatok pótlása, a szennyezés és az árvizek jelentette veszélyek csökkentése, a régió kívüli energia-szolgáltatóktól való függőség csökkentése, valamint a demográfiai változások vagy az agyelszívás kezelése terén. A régió versenyképessége továbbá jelentősen profitálhat a kkv-k, munkaerő-piaci politikák, oktatás és biztonság területén megvalósuló együttes fellépésekből.

Számokban az erő

A stratégia erőteljes integrált keretet biztosít az országok és régiók számára, hogy megoldást találjanak olyan problémákra, amelyeket elszigetelt módon nem lehet kielégítően kezelni, hanem inkább transznacionális stratégiai megközelítéseket, projekteket és hálózatokat igényelnek. Fokozottabb együttműködést tesz lehetővé a szakpolitikák eredményességének, járulékos hatásának és hatékonyságának javítása terén – uniós, nemzeti és helyi szinten –, kihasználva a meglévő politikákat és programokat, valamint a közöttük fennálló szinergiák kialakításával.

Az együttműködési tevékenységek négy pillérré összpontosulnak: a régió összekapcsolása; a környezet védelme; jólét megteremtése a biztonság és a kapacitásépítés segítségével; valamint a társadalmi-gazdasági szempontok megerősítése. Az egyes pilléreken belül a konkrét együttműködés adott kiemelt területekre vonatkozik.

A megvalósítás öt éve alatt egyre nyilvánvalóbbá válnak a jelentős eredmények. E kiadvány célja, hogy példákat mutasson be arra, hogy mit sikerült közösen, a Duna régióban megvalósuló makroregionális együttműködés alapján elérni. E projektek és eredmények jól példázzák a Duna-stratégia hozzáadott értékét, és további ösztönzést nyújtanak az együttműködés e sikeres úton történő folytatására, amely hozzájárul a Duna régió kiegyensúlyozott, fenntartható és inkluzív növekedéséhez.

TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

<http://www.danube-region.eu/>

A RÉGIÓ ÖSSZEKAPCSOLÁSA

Bár a Duna elismerten jelentős közlekedési folyosó, kihasználtsága még mindig nem éri el a teljes kapacitását. Belvízi közlekedési útvonalként jelentős környezeti és hatékonysági előnyökkel bír, potenciálját fenntartható módon kell kiaknázni. Különösen nagy szükség van a fokozottabb multimodalitásra és a közlekedési csomópontok, például belvízi kikötők infrastruktúrájának bővítésére. Az 1A. (vízi utak) és az 1B. (mobilitás – vasút-közút-légiközlekedés) kiemelt terület e célkitűzések megvalósítására törekszik.

Az energia szintén közös kihívás. Az árak a régióban viszonylag magasak. Az szétaprózódott piacok magasabb költségekhez és elégtelen versenyhez vezetnek. A túl kevés külső szállítótól való függés növeli a sebezhetőséget, ahogyan ezt a rendszeres téli válságok is igazolják. Az ellátásnak a hálózatok összekapcsolása és a valódi regionális piacok révén megvalósuló fokozott diverzitása növeli az energiabiztonságot. Elengedhetetlen a fokozott hatékonyság, az energiamegtakarítást és a több megújuló energiaforrás használatát is beleértve. Ez az a terület, amelyre a 2. kiemelt terület (energia) vonatkozik.

A régió sokféle közösségének közös történelme és hagyományai, kultúrája és művészete, valamint kiemelkedő nemzeti örökségei miatt számos vonzerővel rendelkezik. A 3. kiemelt terület cselekvési területe a „kultúra és idegenforgalom”.

A KELET ÉS A NYUGAT KÖZÖTTI RENDKÍVÜLI KAPCSOLATOK MEGERŐSÍTÉSE

A 2857 km hosszú Duna folyam a személyek és áruk szállításának, valamint Nyugat- és Kelet-Európa összekapcsolásának egyik fő közlekedési folyosója.

E vízi út azonban nincs kellően kiaknázva, a becslések szerint ugyanis szállítási kapacitásának csupán 10 %-át használják. A NEWADA, az IRIS Europe II és a FAIRway projektek közös célja, hogy fejlesszék a Duna és mellékfolyói közlekedési kapacitását.

A számtalan gazdasági, környezeti, társadalmi és fejlesztési előnyt nyújtó dunai hajózást csak nemzetközi együttműködés, közös tervezés és összehangolt tevékenységek útján lehet fejleszteni.

A 2006-ban indított IRIS Europe I projekt a vízi utakra vonatkozó információk gyűjtésének és terjesztésének eltérő nemzeti változataival szállt szembe, ezek ugyanis akadályozták a belvízi hajózást Európában. 2009-ben az IRIS II projekt az európai vízi utakra vonatkozó folyami információs szolgáltatások (RIS) alkalmazásának javítását és fejlesztését tűzte ki a vízi utakra vonatkozó átfogó adatok nemzetközi szinten történő biztosítása révén. Az IRIS I és II projekteknek köszönhetően ma már határokon átnyúló átfogó információk állnak rendelkezésre a folyó vízszintjéről és hajózási mélységéről, amely információk a navigáció szempontjából kiemelten fontosak.

A 2012 márciusában lezárult NEWADA projekt a vízi utak szinkronizált fejlesztését és közös minőségi szabványok megállapítását segítette elő. A vízi utak karbantartása és a folyami hajózás témájában 12 intézmény vett részt a projektben Ausztriából, Bulgáriából, Horvátországból, Magyarországról, Romániából, Szerbiából és Ukrajnából.

A jobb vízrajzi és hidrológiai együttműködés elősegítette az erőforrások megtakarítását, valamint a minőség és a környezetvédelmi előírásoknak való megfelelés javítását. A Dunával kapcsolatos információs és kommunikációs technológiák alkalmazása szintén

javult a különböző RIS-komponensek fejlesztésének köszönhetően, mint például az elektronikus navigációs térképek harmonizálása és fejlesztése.

Egyablakos információs pont

A NEWADA kettős projekt keretében egy, a Duna régióra vonatkozó információs portál jött létre (www.danubeportal.com), amely a vízszintről és a kritikus forgalmi helyzetekről szóló adatokat szolgáltat, valamint a hajóparancsnokoknak szóló figyelmeztetéseket, jégjelentéseket, wifi-hotspotokat stb. tartalmaz.

E projektek eredményeinek alapján 2014-ben a Duna menti országok közlekedési miniszterei elfogadták a Dunára és hajózható mellékfolyóira vonatkozó Rehabilitációs és Karbantartási Főtervet. A FAIRway projektben hat uniós tagállam (Ausztria, Bulgária, Horvátország, Magyarország, Szlovákia és Románia) vízügyi igazgatósága vesz részt, célja pedig e terv végrehajtása és a hidrológia szolgáltatók részére modern berendezések beszerzése. A célja, hogy naprakész, megbízható és harmonizált információt nyújtson a vízi utakon található kritikus helyekről, vízszintről és vízszint-előrejelzésekről a Duna teljes hosszán. Ezek az adatbázisok nem csupán a vízi közlekedés tervezése szempontjából fontosak, hanem a karbantartás, a vízenergetikai építkezések vagy az aktuális vízáramlás kiigazítása szempontjából is.

TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

NEWADA:

<http://www.newada-duo.eu/>

IRIS Europe 2:

<http://www.afdj.ro/en/content/iris-europe-ii>

FAIRway:

<http://www.danube-navigation.eu/item/809814>

NEWADA – A Duna menti vízügyi igazgatóságok hálózata

Időtartam: 2009. április – 2014. december

Teljes költségvetés: 5 000 000 EUR

IRIS Europe II – A folyami információs szolgáltatások megvalósítása Európában

Időtartam: 2009. január – 2011. december

Költségvetés: 11 620 000 EUR

FAIRway

Időtartam: 2015. július – 2020. június

Költségvetés: 23 400 000 EUR

A CSEPPFOLYÓ- SÍTOTT FÖLDGÁZ FELLOBBANTJA AZ ALTERNATÍV ENERGIA PIACÁT

Az évek során a cseppfolyósított földgáz (LNG) környezeti, gazdasági és biztonsági előnyei következtében egyre fontosabb alternatívát jelent a hagyományos tüzelőanyagokkal, például a dízellel, a propánnal vagy a fűtőolajjal szemben.

Az LNG sokrétű előnyei (lásd alább) következtében vonzó energiaforrás az európai piac számára. Sikeres felhasználásához azonban fejlett infrastruktúrára, megfelelő jogszabályokra és harmonizált biztonsági előírásokra van szükség.

Az „LNG-főterv a Rajna-Majna-Duna útvonalon” (LNG Masterplan for Rhine-Main-Danube) ambiciózus hároméves projekt volt, amelynek célja, hogy megkönnyítse az LNG mint alternatív tüzelőanyag és belvízi hajózásban szállítható rakomány bevezetését. 2013 januárja és 2015 decembere között tizenkét uniós ország és Svájc vett részt a projektben.

Az LNG Masterplan célja az volt, hogy keretet biztosítson a közös európai stratégiához és a különböző illetékes hatóságok és kereskedelmi szereplők közötti együttműködéshez, hogy az LNG-t mint tüzelőanyagot és szállításra alkalmas rakományt népszerűsítsék. Ezzel egy időben az is cél volt, hogy olcsóbb ellátást biztosítsanak a Duna-menti végső fogyasztóknak.

Az LNG Masterplan egyik célkitűzése, hogy a Rajna-Majna-Duna tengely mentén található belvízi kikötők a cseppfolyósított földgáz kiemelt elosztóközpontjaivá váljanak. Az LNG-nek végül egyszerűbben el kell jutnia elsősorban ezen alternatív üzemanyag úttörő felhasználóihoz – mint például a tömegközlekedési és a nehéz tehergépjárműves szállítási ágazat (a buszokat, szemétszállító tehergépkocsikat, városi logisztikát is beleértve) –, valamint az energiaágazathoz.

Tüzes siker

A partnerek számos alprojekten dolgoztak, hogy kialakítsák Európa első LNG-útvonalát. A projekt végére több mint 60 konkrét célkitűzést valósítottak meg: megépült például az első LNG-terminál a Duna mentén, a bulgáriai Rusze kikötőjében. Ezenkívül megkezdődött a munka az LNG mint alternatív üzemanyag infrastruktúrájának kiépítése terén a romániai Galacban (Galați) és Konstancában (Constanța), valamint a szlovákiai Komáromban. Az LNG-infrastruktúra a németországi Mannheim kikötőjében és Svájcban is lehetségessé vált, ahol a hatóságok jelenleg keresik a potenciális befektetőket.

Számos tanulmányt végeztek továbbá az LNG használatának biztonsági, környezetvédelmi és társadalmi-gazdasági szempontjairól, valamint megvalósíthatósági tanulmányok készültek olyan lehetséges terminálokról, amelyek együttesen fektetik le az LNG-útvonal Duna mentén történő fejlesztésére irányuló további erőfeszítések alapjait.

Mi az LNG?

A cseppfolyósított földgáz olyan földgáz, amelyet a szállítás és tárolás megkönnyítése céljából cseppfolyósított halmazállapotúvá alakítottak át. A gáz -162°C körüli hőmérsékleten alakul cseppfolyóssá, térfogata pedig 1/600 részére csökken. Így az LNG rendes vagy kismértékben megemelkedett nyomású, hűtött tartályokban tárolható és szállítható. A hőmérséklet növelésével egyszerűen visszaalakul gázneművé.

TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

<http://www.lngmasterplan.eu/>

LNG Masterplan projekt a Rajna-Majna-Duna útvonalon

Időtartam: 2013. január – 2015. december

Költségvetés: 33 960 000 EUR

AZ ENERGIABIZ- TONSÁG ELŐ- MOZDÍTÁSA A DUNA RÉGIÓBAN

Az energia a Duna régióban központi jelentőségű politikai és gazdasági kérdés. Fontos, nemzetek feletti vonatkozása következtében számos ágazatra kihat, ezáltal a Duna stratégia összességében sikeres végrehajtása szempontjából is kiemelt jelentőségű.

Általánosan elfogadott tény, hogy a különböző energiapolitikák összehangolása az integrált regionális piac megvalósításának előfeltétele. További cél az energiapiacok integrációja azokban a Duna menti országokban, amelyek nem tagjai az Európai Uniónak. A Duna régióra vonatkozó projektjeivel az EU olyan politikák megvalósítását támogatja, amelyek célja a megnövekedett energiahatékonyság és a megújuló energiaforrások használatának előmozdítása.

A régióban mindazok, akik részt vesznek az e területre vonatkozó döntéshozatalban és stratégiák kidolgozásában, hozzájuthatnak a Duna stratégia különböző projektjei keretében kidolgozott, az energiapiacra vonatkozó átfogó és alapos elemzésekhez.

Főként a 2009 januárjában bekövetkezett gázválság ösztönözte arra az érdekelt feleket, hogy gyorsan és hatékonyan találjanak megoldást a gázpiacon fennálló problémákra, hogy megakadályozhassák a hasonló megrázkódtatásokat a jövőben, és nagyobb energiafüggetlenséget és energiabiztonságot teremtsenek.

A Duna régió újonnan kidolgozott gázpiaci modellje megmutatja, hogy modell-szimulációk segítségével hogyan lehet felbecsülni az új infrastruktúrának vagy infrastrukturális csomagoknak a regionális gázpiaci integrációra gyakorolt hatását, valamint az egész rendszerre kiterjedő költség-haszon elemzéseket és ellátásbiztonság-elemzéseket készíteni.

Jelenleg a geotermikus energia a gázzal összevetve nem nagy jelentőségű a Duna régió piaci számára, bár ezen energiaforrás a jövőben fontosabbá válhat. 2005 és 2010 között világszerte 60 %-kal (50,6 GW-ra) nőtt a geotermikus kapacitás.

Beruházás a megújuló energiaforrásokba

A Duna menti országok szakpolitikai koordinátorai igyekeznek felhívni a közvélemény figyelmét e megújuló energiaforrás használatának lehetőségeire, és több befektetőt vonzani a régióba. E célból megbízható adatokat gyűjtöttek az egyes országok geotermikus potenciáljáról, valamint ezen energiaforrás használatának jelenlegi jogi, műszaki és pénzügyi lehetőségeiről.

A Duna régió energetikai jövőjének egyik célkitűzése, hogy ösztönözze az országokat az „intelligens hálózatok” és cselekvési tervek kidolgozására. Az intelligens hálózat olyan elektromos hálózat, amely a modern információs technológia segítségével átfogó információkat gyűjt és tárol a villamos energia előállításáról, ellátásáról és fogyasztásáról. A cél az energiatermelés és -forgalmazás hatékonyságának, biztonságának, költséghatékonyságának és fenntarthatóságának javítása.

A stratégia 2. kiemelt területének keretében egy kutatást rendeltek meg, hogy azonosítsák, a versenyképesség, fenntarthatóság és az energiarendszerek biztonsága szempontjából hol van szükség további fejlesztésre.

Bár a Duna régió országai még mindig erősen függenek a széntől és a gáztól, az elmúlt évtizedben jelentősen növelték megújulóenergia-fogyasztásukat. Komoly beruházások történtek a villamosenergia-célú új megújuló energiaforrások terén, és bár ennek megvalósítása az egyes országokban jelentősen eltér, a Duna régió egésze jelenleg jó úton halad, hogy 2020-ra elérje a megújuló energiaforrásokra vonatkozó céljait.

TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

<http://www.danube-energy.eu/>

Energiával kapcsolatos együttműködés a Duna régióban

Időtartam: 2012. október – 2014. június

Összköltségvetés: 136 500 EUR

A TERMÉSZET NEM ISMER HATÁROKAT

A Duna az Európai Unió leghosszabb és a világ leginkább nemzetközi folyója: 2857 km hosszú, 10 országon folyik keresztül, több tucat védett területet és nemzeti parkot is beleértve. E védett területeknek az európai természeti örökség védelméhez való hozzájárulása roppant jelentőséggel bír mind a mai, mind pedig a jövő nemzedékek számára.

A DANUBEPARKS – a Duna menti Védett Területek Hálózata – 2007-ben, a tulcsai (Tulcea, Románia) nyilatkozat aláírásával jött létre. A közös projektek kiemelten fontosak a kezdeményezés céljainak elérésében, amelyeket – a nemzeti parkok és védett területek informális együttműködésének folytatása mellett – főként a Duna régió együttműködési kerete, az EUSDR tesz lehetővé.

A folyók egymással összefüggő ökoszisztémák, a természet pedig nem ismer határokat. Ezért az ennek a nemzetközi folyónak a mentén megvalósuló természetvédelmi törekvéseknek transznacionális válaszokat és kezdeményezéseket kell találniuk.

Ahogy a tulcsai nyilatkozatban is szerepel, a hálózat célja a Duna menti védett területek védelmének javítása, e területek gondos kezelése, a gazdálkodási szakértelem cseréje és támogatása, valamint a folyó ökológiai állapotára, illetve a gazdasági, társadalmi

és környezeti hatásokra vonatkozó ismeretek javítása. A hálózat fellép a Duna-medencében található árterületek és vizes élőhelyek szennyezésének megelőzése, ellenőrzése és csökkentése érdekében, valamint a folyó nemzetközi jelentőségével és a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos tudatosság növelése érdekében.

A közös erőfeszítések eredményeket hoznak

A DANUBEPARKS és a DANUBEPARKS 2.0 volt a hálózat első két közös projektje. Munkájuk öt fő területre terjed ki: a folyami morfológia javítása, az árterületek és élőhely-hálózatok kezelése, a Duna fő fajainak megóvása (réti sas és tokhal), az EU Natura 2000 védett területeiből álló hálózat nyomon követése és az azon belül folytatott tevékenység, valamint a természeti turizmus. Az egy évtizednyi tevékenység olyan eredményeket hozott, amelyekre a DANUBEPARKS hálózat méltán lehet büszke.

2015-ben a DANUBEPARKS hálózat nyerte el az EU Natura 2000 díját ambiciózus, barátságos és megbízható, határokon átnyúló együttműködéséért, valamint a Duna természeti örökségének megőrzését célzó összehangolt erőfeszítése miatt.

Mostanra a Duna régió elismert természetvédelmi címkéjévé vált. A hálózat eredményes tudásátadást valósított meg a folyó által érintett mind a tíz ország között. Regionális szintű kezdeményezéseket indított, és hozzájárult szakpolitikai szinten egy határozottabb vélemény kialakításához.

A DANUBEPARKS hálózat eredetileg nyolc tagból állt – számuk mára már a 20-at is elérte Ausztriában, Bulgáriában, Horvátországban, Magyarországon, Moldovában, Németországban, Romániában, Szerbiában és a Szlovák Köztársaságban. Együttesen olyan egyedülálló természeti adottságokkal rendelkeznek, amelyek naponta több ezer látogatót vonzanak, ezért az idegenforgalom kiemelten fontos a DANUBEPARKS küldetése szempontjából. A régióban az emberek egyre inkább felismerik, hogy az idegenforgalom nem csupán bevételforrás, hanem a Duna természeti örökségét is köteles védeni.

TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

<http://www.danubeparks.org/>

DANUBEPARKS

Időtartam: 2009. április – 2011. február

Költségvetés: 2 700 000 EUR

DANUBEPARKS 2.0

Időtartam: 2012. október – 2014. szeptember

Költségvetés: 2 200 000 EUR

ÓVJUK A KÖRNYEZETET

A Duna régió jelentős nemzetközi vízgyűjtő terület és ökológiai folyosó, amely a természetvédelemhez, területrendezéshez és vízgazdálkodáshoz való regionális megközelítést igényel. A szennyezés nem ismer országhatárokat. Fenntartható vízgazdálkodásra van szükség, és a szerves anyagokból, tápanyagokból vagy veszélyes anyagokból származó szennyezés csökkentésére irányuló közös törekvésre. A közlekedési összeköttetések, idegenforgalmi fejlesztések vagy új energiatermelő létesítmények környezeti hatását is figyelembe kell venni.

Egyre gyakrabban fordulnak elő súlyos árvizek, aszályok és ipari szennyezéses események. Közösen végrehajtott megelőző és katasztrófavédelmi intézkedések segítségével meg kell védeni a régió lakosait a katasztrófális eseményektől, mint például az áradások és az ipari balesetek, amelyek transznacionális szinten is jelentős negatív hatással bírnak. Az elszigetelten végzett munka csupán másokra hárítja a problémát, és a szomszédos térségeket hozza nehéz helyzetbe. Az egyre gyakoribb aszályok is problémát jelentenek, akár csak az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás. A megelőzéshez, felkészültséghez és hatékony reagáláshoz magas szintű együttműködésre és információcserére van szükség.

A természetes élőhelyek pusztulása nyomást gyakorol az állat- és növényvilágra, valamint a környezeti egészség általános minőségére is kihat. Az ökoszisztéma töredezettsége, a földhasználat intenzívebbé válása és a városok terjeszkedése szintén komoly kihívást jelent.

E pillér keretében az együttműködési területek: a 4. kiemelt területen a „vízminőség”, az 5. kiemelt területen a „környezeti kockázatok”, illetve a 6. kiemelt területen a „biodiverzitás, táj, levegő és talaj minősége”.

A BIZTONSÁGOS ÉS FENNTARTHATÓ VÍZELLÁTÁS BIZTOSÍTÁSA

A tiszta vízhez való hozzáférést az ENSZ 2010-ben emberi jognak minősítette. A világ számos részén azonban még hiányos e jog érvényesítése. Az éghajlatváltozás és számos egyéb ökológiai, gazdasági és társadalmi változás arra készítette az európai országokat, hogy komolyabban gondolkozzanak el vízellátási forrásaik megfelelőbb védelmén.

Egyre nagyobb a Duna régió országait érintő kihívás, hogy fenntartható módon biztosítsák a megfelelő minőségű, elégséges mennyiségű vízellátást.

Ezt szem előtt tartva a CC-Waters (Éghajlatváltozás és a vízellátást érintő hatások) és a CC-Ware (A vízkészletek veszélyeztetettségének enyhítése) projekteket öt ország kutatóintézetei, valamint kilenc ország vízellátásban érintett vállalkozásai és intézményei hajtották végre.

A CC-Waters projektcsapat azért jött létre, hogy az éghajlatváltozás vízellátásra gyakorolt lehetséges következményeivel foglalkozzon. Ezért az egyik fontos téma az volt, hogy az éghajlatváltozással összefüggésben a földhasználat különböző formái és intenzitása hogyan érinthetik a vízellátást. Különösen azt vizsgálták, hogy az erdei növényzet típusa és az erdőgazdálkodás módja hogyan hatnak a vízellátásra.

E projekt során a munka olyan módszerek és eszközök kidolgozására összpontosult, amelyeket a vízellátással foglalkozó vállalkozások, valamint az erre a terü-

letre vonatkozó jogszabályokért felelős intézmények használhatnak fel.

Az Ausztriából, Olaszországból, Magyarországról, Szlovéniából és Romániából érkezett partnerek megvizsgálták az éghajlatváltozásnak a vízellátás biztonságára és minőségére gyakorolt esetleges hatását, és olyan megoldást dolgoztak ki, amelyet helyi és regionális szinten jövőbeni felhasználás céljából is alkalmazni lehet.

A tudatosság növelését célzó stratégiák

A CC-Ware a CC-Waters projekt eredményeit használta fel a munka folytatása céljából négy másik országból –

Bulgáriából, Görögországból, Horvátországból és Szerbiából – érkezett további partnerek segítségével. Együtt transznacionális stratégiákat dolgoztak ki a vízellátás forrásainak védelme és jobb felhasználása érdekében. A megszerzett tudást munkaértekezletek, konferenciák és kiadványok segítségével bocsátották a szakértők és a közvélemény rendelkezésére, különösen az EU-n kívüli országokban, hogy megkönnyítsék a vízforrások megóvásával kapcsolatos konkrét munkát, és javítsák az erre a területre vonatkozó jogszabályokat.

A CC-Waters és a CC-Ware projektekhez hasonlóan a fenntarthatóság az „Integrált partiövezet-gazdálkodás a fekete-tengeri régióban” elnevezésű projekt alapjául szolgáló egyik legfőbb elképzelés. A Bulgáriából, Moldovából, Romániából, Ukrajnából és Törökországból, különböző közigazgatási és politikai szektorokból érkező partnerek és civil szervezetek a fenntarthatósági kérdések kezelése érdekében fogtak össze.

A part menti övezetek gazdasági és kulturális szempontból vonzó területek, ugyanakkor környezetvédelmi szempontból sebezhetőek is. Az integrált partiövezet-gazdálkodást az EU és a világ többi része is olyan koncepcióként ismeri el, amelynek célja a gazdasági növekedés és az övezetek használata, védelme és megóvása közötti hosszú távú egyensúly biztosítása.

A projekt célja, hogy öt országra kiterjedő használat céljából közös módszereket és eszközöket dolgozzon ki és készítsen elő a Fekete-tenger – amelybe a Duna ömlik – körüli partvidék integrált gazdálkodására. E terület sajátosságait szem előtt tartva a projekt hozzájárult a részt vevő országokban az integrált partiövezet-gazdálkodás megértésének elmélyítéséhez. Elősegítette továbbá az ezen a területen működő illetékes hatóságok képzését, interregionális szakértelem nyújtásával és a fekete-tengeri régió integrált partiövezet-gazdálkodásához való koherens megközelítés biztosításával.

TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

<http://www.ccware.eu/>

<http://blacksea-iczm.eu/>

CC-Waters – Éghajlatváltozás és a vízellátást érintő hatások

Időtartam: 2009. május – 2012. április

Költségvetés: 4 200 000 EUR

CC-WARE – A vízkészletek veszélyeztetettségének enyhítése

Időtartam: 2012. december – 2014. november

Költségvetés: 1 800 000 EUR

ICZM – A tengerparti övezetek integrált kezelésének fejlesztése a fekete-tengeri régióban

Időtartam: 2013. január – 2014. december

Költségvetés: 627 000 EUR

DERŰSEBB JÖVŐ A DÉLKELET- EURÓPAI OR- SZÁGOK FOLYÓI SZÁMÁRA

Az Európában található hajózható folyók és csatornák teljes hossza 30 000 km; több száz várost és sokféle területet kötnek össze. A fenntartható fejlődés fontosságával és az éghajlatváltozás következményeivel kapcsolatos ismeretek hiánya, valamint az idegenforgalom által elősegített, gyakran nem megfelelő tevékenységek, a vízenergia használata vagy a vízerőművek építése következtében a délkelet-európai folyók különösen veszélyeztetettek.

Az évek során az emberi tevékenység káros környezeti, gazdasági és szociális következményekkel járt – mint például a folyók morfológiájának megváltozása, a fokozott szennyezés, a növény- és állatvilág élőhelyeit ért fenyegetések, valamint a földhasználattal kapcsolatos konfliktusok.

A SEE River projekt „A Dráva-folyó jövője” című nyilatkozat 2008-as aláírását követő tapasztalatok alapján jött létre. Ez a projekt keretrendszer nyújtott Ausztria, Horvátország, Olaszország, Szlovénia és Magyarország illetékes intézményei és szakmai szervezetei számára a bevált gyakorlatok végrehajtásához és a természetvédelmi tevékenységek harmonizálásához, a vízenergia használatához, valamint a nemzetközi vízgyűjtők vízkészlet-gazdálkodásához.

A projekt a 725 km hosszú Dráva folyónál kipróbált módszereket sokkal szélesebb körben valósította meg. Az illetékes hatóságok, érdekelt felek és érdekelt szervezetek egy integrált gazdálkodási eszköztár kidolgozásában működtek együtt, hogy biztosítsák a régiókat összekötő hat vízgyűjtő terület fenntartható fejlődését.

A Dráva, a Neretva, a Bodrog, a Prut, valamint az Isonzó és a Vjosa folyók jól példázzák a folyóvölgyek árvízvédelmével, a vízenergia használatával, a környezeti sokféleség megóvásával és a turizmus fejlesztésével kapcsolatos eltérő érdekeket, különösen a több országot és régiót átszelő folyók esetében.

A SEE River célja, hogy a fenntartható fejlődés elérése és az erőforrások megóvása érdekében keretet

nyújtson a hajózási útvonalak kezelésével kapcsolatos közös megegyezéshez. Ez a folyók és vízgyűjtő területek kezeléséhez való új megközelítést jelent ott, ahol a régióban élő emberek leginkább eltérő érdekei egybeesnek.

A projektben különböző területek szakértői vesznek részt több délkelet-európai országból, valamint a helyi és regionális önkormányzatok, illetve az államok képviselői.

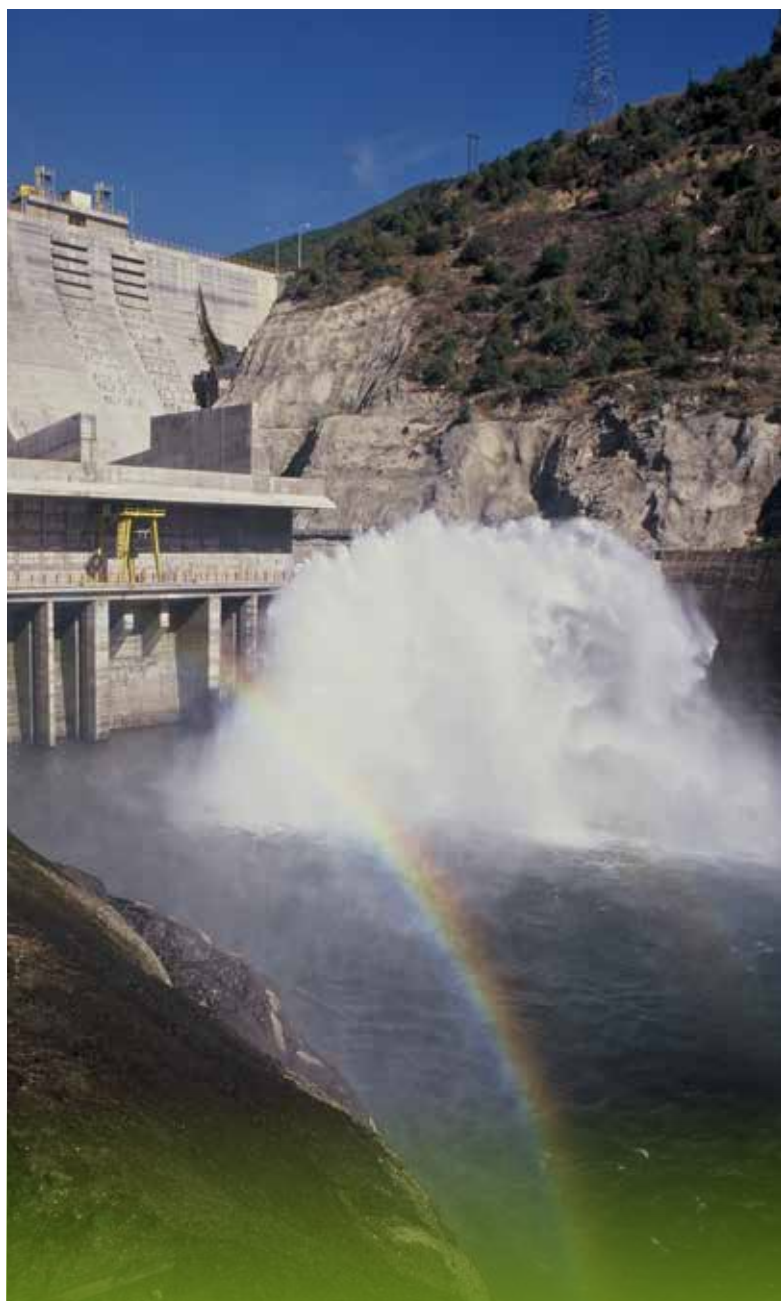
Hidakat építve

A munka a folyóink jövője, valamint az e folyókkal az elkövetkező évek során történő jobb gazdálkodást célzó, ágazatokon átívelő együttműködés jövője iránt érzett elkötelezettség bizonyítéka. A szükséges intézkedésekkel kapcsolatban az érdekelt felek körében elért konszenzusnak és az ezen intézkedések végrehajtására vonatkozó cselekvési tervek létrehozásának eredményeként a jövőben történő végrehajtás céljából több mint 100 konkrét intézkedést sikerült azonosítani és beindítani. A projekt tevékenységei a 2014–2020 közötti időszakban mind a 16 részt vevő országban folytatódnak.

A SEE River eszköztár a bevált gyakorlatokra vonatkozó példákkal kiegészülő útmutató. Az eszköztár a helyi szereplők tapasztalatain, valamint a hat kísérleti területen található hajózási útvonalak mentén kialakult nemzetközi tapasztalatokon alapuló, innovatív és általánosan alkalmazandó modellt jelent. Kiemelkedően fontos, hogy az eszköztár alkalmazásához nincs szükség közigazgatási struktúrákba történő új beruházásokra vagy új tervek kidolgozására; az eszköztár ehelyett inkább a meglévő struktúrák, tervek és programok jobb felhasználásához nyújt keretet és támogatást.

TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

<http://www.see-river.net/>

SEE River

Időtartam: 2012. október – 2014. november

Költségvetés: 2 100 000 EUR

AZ ÉGHAJLA- TI KOCKÁZATOK ENYHÍTÉSE

A tudósok évek óta figyelmeztetnek, hogy az éghajlatváltozás által súlyosbított árvizek, aszály, hóviharak és viharos szelek Európaszerte egyre markánsabbá válhatnak. Ez nyilvánvaló a Duna régióban, ahol egyre gyakrabban fordul elő súlyos aszály, pusztító árvizek és katasztrófális erdőtüzek.

Ezért kiemelten fontos, hogy a Duna-menti országok felismerjék és reálisan értékeljék a kockázatokat, dolgozzanak ki a természeti csapások kezelésére irányuló stratégiákat, és teremtsék meg az együttműködést és az információcserét. Ha a lakosság és a helyi hatóságok tisztában vannak a természeti katasztrófák kockázatával, jobban fel tudnak készülni és védekezni.

A SEERISK projekt volt az első a Duna régióban, amelynek célja az éghajlatváltozással kapcsolatos kockázatok katasztrófavédelmi szempontú közös értékelése, amely hat város esetében hozott igencsak konkrét eredményeket.

A műhelytalálkozók során az elméletalkotás és nagyfelbontású térképek használata helyett bemutatták egy katasztrófa közeli házakra, infrastruktúrára és a mezőgazdaságra gyakorolt lehetséges hatásait. Amikor az emberek értesültek a környezetüket fenyegető kockázatokról, motiváltabbá váltak arra, hogy saját forgatókönyveket dolgozzanak ki, és levonják saját következtetéseiket.

A kockázatok nyomon követése

A SEERISK projektben kilenc országból 19 partner vett részt. A fő cél az volt, hogy kidolgozzanak egy módszertant az éghajlatváltozás kockázatainak értékelésére, és meghatározzák a kockázati térképek elkészítésének módszerét. Hat kísérleti területen gyűjtötték össze a természeti csapásokra vonatkozó adatokat: Arad (Románia), Siófok (Magyarország), Szarajevó-Ilidža (Bosznia-Hercegovina), Szenice (Szlovákia), Magyar-kanizsa (Szerbia) és Velingrad (Bulgária). Figyelembe vették ezeken a területeken az árvizek, hóhullámok, aszály, tűz és viharos szél kockázatát.

A munkaértekezletek során a SEERISK partnerei tapasztalatot és ismereteket cseréltek a katasztrófavédelemről, és négy katasztrófaszimulációs terepgyakorlatot is tartottak. Az elkészített kockázati térképek alapján meg lehet határozni azoknak az épületeknek a helyét, amelyeket a legsúlyosabban érintenének az áradások és a pusztító viharok. Ez lehetővé teszi a helyi hatóságok számára, hogy időben történő evakuálással vagy más intézkedésekkel gyorsan és hatékonyan reagáljanak természeti katasztrófa esetén.

A kockázatfeltérképezési technikák lehetőséget biztosítanak a kockázattertelés egyszerűsítésére és az intézmények közötti együttműködés hiányából eredő „fehér foltok” felszámolására. Minden egyes kísérleti terület kockázati mátrixot készített az azonosított veszély hatásáról és valószínűségéről, miközben kidolgozta a veszély mértékét és következményeit ismertető forgatókönyvet. A partnerek vállalták egy átfogó földrajzi információs rendszer elkészítését és a katasztrófákkal kapcsolatos adatszolgáltatást, továbbá részletes katasztrófavédelmi kockázati térképeket készítettek.

Tanulságok

A Szarajevó-Ilidža térségben, ahol négy folyó találkozik, minden évben van árvíz. 2014-ben azonban az áradás még a kockázati térképen kidolgozott legkedvezőtlenebb forgatókönyvet is meghaladta. SEERISK projektben részt vevő katasztrófavédelmi szolgálatok és a Szarajevói Gazdasági Régió Fejlesztési Ügynöksége kísérleti térképeket készített, amelyek a projekt-módszer alkalmazása révén hasznosnak bizonyultak más kapcsolódó szolgálatok számára saját kapacitásuk fejlesztésében.

TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

<http://www.danubeenvironmentalrisks.eu/seerisk>

SEERISK

Időtartam: 2012. július – 2014. december

Költségvetés: 1 970 000 EUR

A DUNAI „DINOSZAURUSZ” MEGMENTÉSE

A tokhal-kaviár magas árának köszönhető ellenőrizetlen halászat következtében megtizedlődött a dunai tokhal-állomány. A 2012-ben létrejött dunai tokhal munkacsoport sietett a faj megmentésére.

1970-ben a hal fennmaradását a Vaskapu-szorosban, a szerb-román határon található vízerőmű építése tovább veszélyeztette. Az erőmű akadályozta a tokhalaknak a Fekete-tengerből a Duna mentén felfelé, az ívási helyükre vezető migrációs útvonalát. A fajt a folyó rendszeres duzzasztása is veszélyeztette, valamint annak a kavicsnak és homoknak a kitermelése, amelybe a tokhalak a petéiket rakják.

A dunai tokhal munkacsoport (DSTF) 2012 óta foglalkozik a faj megmentésével. A munkacsoport célja, hogy elősegítse a meglévő szervezetek közötti szinergiákat, és támogassa a Duna-medencében és a Fekete-tengerben őshonos tokhal-fajok megóvását a 2013-ban elindított, „Vizát a Dunába 2020-ra!” program végrehajtásának elősegítése révén.

A Duna-stratégia kiemelt szerepet játszik e program sikerességében, mivel elősegíti a szakpolitikai szintű kommunikációt, és konstruktív párbeszédet alakít ki a vízgyűjtő terület egyéb kiemelt érdekelt feleivel.

Megfogan egy terv

A „Vizát a Dunába 2020-ra!” program célja, hogy politikai támogatást érjen el, felhívja a figyelmet a tokhalfélék védelmének fontosságára, és ösztönözze az uniós jogszabályok, nemzetközi egyezmények és nemzeti jogszabályok gyors végrehajtását.

További intézkedések vonatkoznak a kiemelt élőhelyek azonosítására és helyreállítására, valamint a migrációs útvonalak újbóli megnyitására, a meglévő dunai

tokhal-állomány elemzésére, a tokhal-keltetők és szaporulat-állományok jegyzékére, valamint a keltetők bevált gyakorlatainak irányításával kapcsolatos tudáscserére. Emellett társadalmi-gazdasági kezdeményezések is indulnak, hogy a helyi közösségeket az orvhalászatra vonatkozó „közösségi ellenőrzés” bevezetésére ösztönözzék.

A munkacsoport elkötelezett a tokhal-állományok megóvása és helyreállítása iránt, ami az EU-ban a biológiai sokféleség szempontjából is fontos. A faj visszaállítása nem csupán a természetvédelemre, hanem a helyi közösségekre nézve is előnyös. Az ökoturizmus, az akvakultúra, a kézműves termelés és a kisüzemi ökológiai mezőgazdaság fejlesztése csak néhány azon intézkedések közül, amelyek célja a helyi gazdaság támogatása főként a középső és az alsó Duna régióban.

Veszélyben az „élő kövület”

A tokfélék már a dinoszauruszok kora óta léteznek. Az elmúlt 200 millió évben ez a hal – amelynek 26 faja még ma is megtalálható az északi félteke vizeiben – szinte nem is változott. Következésképpen ezek az „élő kövületek” felbecsülhetetlen értékkel bírnak a tudomány, valamint a faj gazdagságának megőrzése szempontjából. A Természetvédelmi Világszövetség (International Union for Conservation of Nature and Natural Resources, IUCN) által biztosított adatok szerint azonban a tokhalféléknek a Duna-folyamban megtalálható öt fajából egy „veszélyeztetettnek” minősül, a többi pedig a „súlyosan veszélyeztetett” kategóriába tartozik.

TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

<http://www.dstf.eu/>

Sturgeon 2020

Időtartam: 2012. január - folyamatban

Költségvetés: 6 800 000 EUR

A JÓLÉT MEGTEREMTÉSE

A Duna régióban rendkívül nagy eltérések tapasztalhatók: itt található az EU néhány legsikeresebb és legszegényebb régiója is. Különösen a kapcsolatok és az együttműködés hiányzik gyakran, mind anyagi, mind pedig intézményi szinten. A vállalkozások nem aknázzák ki kellő mértékben a marketing, az innováció vagy a kutatás nemzetközi dimenzióit. A kiválóan képzett emberek aránya a régióban alacsonyabb az uniós átlagnál, ami újabb markáns választóvonalat jelent. A legjobban képzettek gyakran más térségekbe költöznek. Nagy lehetőségek rejlenek ennél fogva abban, hogy az együttműködés és tapasztalatcsere révén eredményeket érjenek el.

Az emberekbe történő beruházásra van szükség ahhoz, hogy a régiót képessé tegye a fenntartható fejlődésre és növekedésre, előtérbe helyezve a tudást és a befogadást. A kutatási infrastruktúráknak szánt célzott támogatás ösztönzi a kiválóságot, és elmélyíti a tudásszolgáltatók, a vállalatok és a döntéshozók közötti hálózatépítést. A klaszterek és a kiválósági központokat a meglévő oktatási és kutatási hálózatokkal összekötő kapcsolatok az upstream vállalkozások versenyképességét az egész régióra kiterjesztik.

A magasabb foglalkoztatási ráta kiemelten fontos, mivel az embereknek a lakóhelyük közelében adódó lehetőségekre van szükségük. A régiónak a legokosabb és leginkább vállalkozó szellemű egyének számára az erősebb együttműködés segítségével jövőt kell tudnia kínálni, a marginalizálódott közösségeket is beleértve: a szegénység kockázatának kitett uniós népesség egyharmada a régióban él, és közülük sokan marginalizálódott csoportokból származnak.

E pilléren belül a 7. (tudásalapú társadalom), a 8. (versenyképesség) és a 9. (emberek és készségek) kiemelt terület vesz részt a régió belüli közös együttműködési kezdeményezésekben.

MAGATARTÁSI MODELL A FENNTARTHATÓSÁG ÉS A FOLYÓVÉDELEM TERÉN

2015 júniusa óta egy kis „kutatósi folyó” modell segíti a Bécsi Természettudományi Egyetem és a Duna régió más tudományos intézményeinek tudósait abban, hogy új, átfogó ismereteket szerezzenek a Dunáról.

Csupán öt méter széles és kicsivel több mint 100 méter hosszú a Duna folyam modellje a bécsi Folyómodellezési Központban, annak a helynek a közelében, ahol a Duna-csatorna a folyamról leágazik. A vízhozam 100 köbméter másodpercenként. Ez az egyik első kézzelfogható eredménye a Duna Folyam Kutatósi és Gazdálkodási (DREAM) projekt keretében végzett munkának, amely a Duna fenntartható módon történő használata és védelme összekapcsolásának szükségességéből ered.

A projekt során a hidrodinamika, üledékszállítás, folyómorfológia területéről, valamint a Duna különböző részein megvalósuló ökológiai folyamatokból származó információkat gyűjtötték össze.

Ez a tudás nemcsak a kutatók, hanem a Duna régió gazdálkodói, a hídépítők és az őket támogató intézmények, a folyami hajózás fejlesztéséért felelős hatóságok, valamint az árvízvédelem tervezéséért és szervezéséért felelős hatóságok számára is érdekes.

Információáramlás

Tervek készültek két nagy folyómodellezési központ felépítésére – az első már 2015 óta működik Bécsben, a másodikat pedig Romániában tervezik. A cél a számítógépes szimulációk fejlesztése, hogy segítsék a Dunát tanulmányozókat, és helyszíni vizsgálatok céljából olyan területeket jelöljenek ki, ahol a folyó és mellékfolyói mentén mérőállomásokat állítanak fel.

Tervek vannak folyamatban egy kutatóhajóra vonatkozóan, amely a Duna közepén fog állomásozni, és

amelyet különböző helyszíneken fognak felhasználni, elsősorban azért, hogy a további kutatások szempontjából szükséges adatokat gyűjtse a folyómederről.

Végül a projekttevékenységek közé tartozik a Duna régió országaiban található tudományos intézmények hálózatának létrehozása és kibővítése, hogy megerősítsék a mezőgazdasággal és a társadalommal való kapcsolataikat a folyóra vonatkozó tudás javítása céljából.

A Bécsi Természettudományi Egyetem koordinációja alatt a projektben egyetemek, kutatóintézetek és laboratóriumok, magán- és közintézmények, valamint nem kormányzati szervezetek vesznek részt Bulgáriából, Csehországból, Horvátországból, Magyarországról, Moldovából, Németországból, Szerbiából, Szlovákiából, Romániából és Ukrajnából.

Az elért kutatási eredményeknek köszönhetően a DREAM segíti a Duna régióban a vízi és közlekedési összeköttetések javítását. Továbbá a projekt során szerzett tudományos ismereteket a víz és a talaj minőségének helyreállításához szükséges feltételek megállapítására fogják felhasználni, aminek köszönhetően jobban védhető a környezet.

A projekt továbbá gondoskodik a tudományos intézmények és különböző országok közötti együttműködés kiterjesztéséről és javításáról, ami cserébe hozzájárul a Duna régió egészének jólétéhez.

A DREAM globális dimenzióra tesz szert résztvevőinek azon meggyőződése révén, hogy a megszerzett tapasztalatot és tudást a jövőben hasonló projekteken és az egyéb földrészeket átszelő legnagyobb folyók esetében is fel lehet használni.

TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

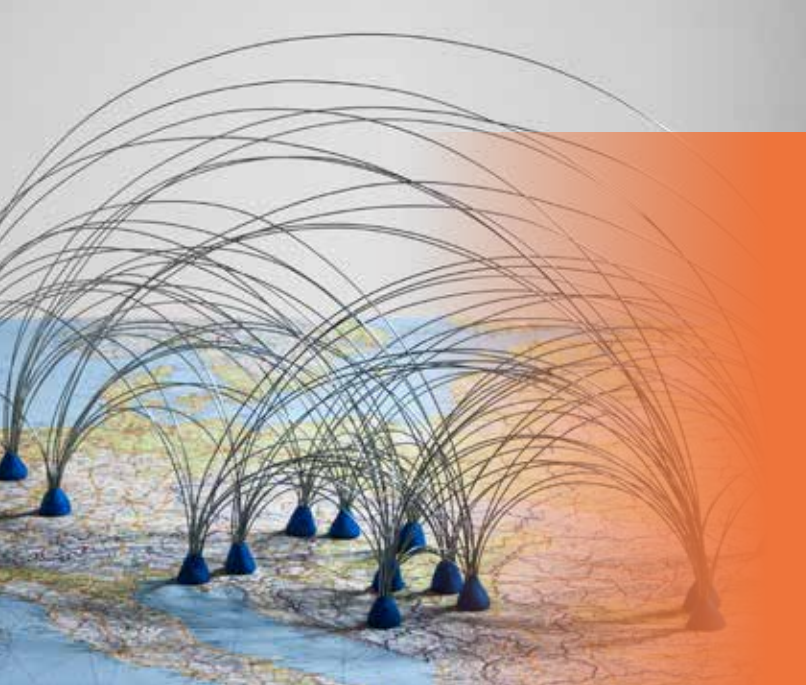
<http://www.ica-casee.eu/index.php/dream-european-research-facility>

DREAM (Duna Folyam Kutatás és Gazdálkodás)

Időtartam: 2012. Június - folyamatban

Költségvetés: 69 600 000 EUR

A JÖVŐ TUDÁSA- LAPÚ TÁRSADAL- MÁBA TÖRTÉNŐ BERUHÁZÁS

A Duna régióban 70 egyetem és több száz kutatóintézet, valamint egyéb tudományos intézmény található. Közös bennük az a vágy, hogy előmozdítsák a tudományt és az innovációt, valamint erősítsék a régió versenyképességét a társadalmi és gazdasági haladás érdekében.

A Danube-INCO.NET projekt 19 résztvevője a kutatást és innovációt ösztönzi, hogy segítsen leküzdeni az akadályokat, és javítsa a régió társadalmi és gazdasági fejlődését. Céljuk, hogy a régió „az innováció régiójává” váljon, és hogy fellendítsék egy „tudásalapú társadalom” kialakulását a régióban, aminek célja a Duna régió vonzerejének és versenyképességének növelése.

A főbb tevékenységek egyike a széles körű tájékoztatás biztosítása és a politikai párbeszéd ösztönzése a tudomány és az innováció Duna régióban történő elősegítésében érdekelteltek között. A Danube-INCO.NET ötletek és tapasztalatok cseréjéhez szolgáltat alapot, összefogja a régió országaiból származó kutatókat, és összeköti őket a megfelelő hatóságokkal.

A projekt megkönnyíti a finanszírozó ügynökségek és a projektekre jelentkezők közötti kommunikációt, és a régió országaiból érkező kutatók számára lehetőséget kínál a jelenlegi és a tervezett projektekre, pro-

jektbeszerzésekre és állásokra vonatkozó információk összegyűjtésére.

Add tovább

E projektnek, honlapjának és hírlevelének köszönhetően az általános tudományos közösség és a kutatás és innováció Duna régióban történő fejlesztésében érdekelt egyéb felek hozzáférhetnek a konferenciákra, újságokra és megjelent tudományos munkákra vonat-

kozó átfogó információkhoz, valamint az ezekkel összefüggő szakpolitikai ajánlásokhoz.

A Danube-INCO.NET tevékenységei közé tartoznak a következők: olyan országok támogatása, ahol a tudomány és az innováció területe még nem kellően fejlett, és amelyek tovább kívánják fejleszteni saját nemzeti stratégiáikat. A Duna régió azon országainak is segít az Európai Kutatási Térségben való részvételben és az Európa 2020 stratégia részét képező Innovatív Unió alkalmazásában, amelyek még nem tagjai az EU-nak.

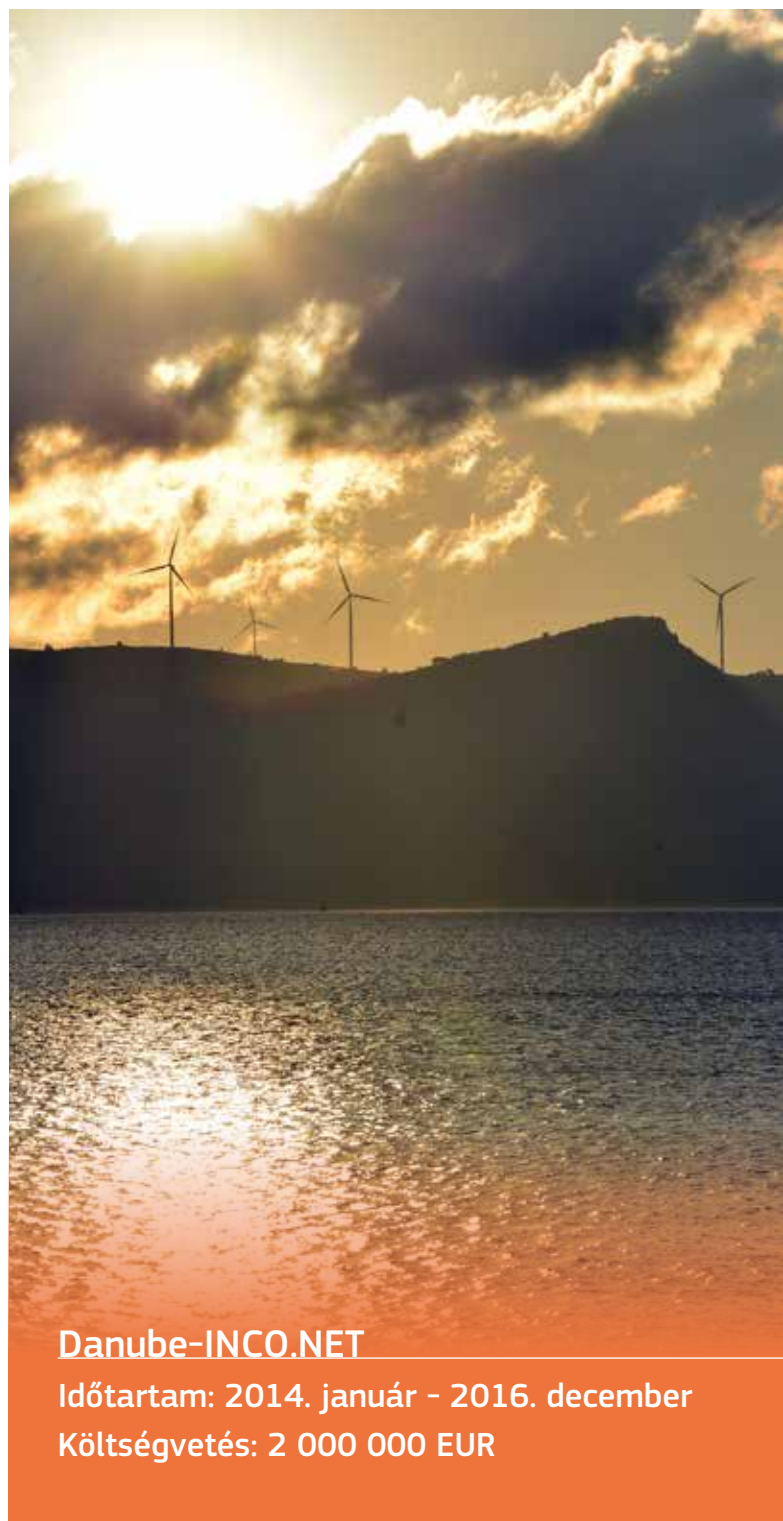
Külön figyelmet szentelnek olyan témáknak, mint az energiabiztonság, energiahatékonyság és megújuló energia, valamint a biogazdaságtan – azaz élelmezésbiztonság és fenntartható mezőgazdasági termelés. A hálózat legutóbbi projektjei között a biogazdaságtan Duna régióban történő támogatását és fejlesztését célzó kísérleti intézkedések találhatók. A DANCERS célja a környezetvédelmi kutatást fokozó és az innovációt elősegítő új eszközök kifejlesztése a Duna régióban, a Duna-deltát és a Fekete-tengert is beleértve.

Az egyik fontos cél a dunai technológiaátadási központok hálózatának létrehozása és fejlesztése, amely biztosítaná, hogy a Danube-INCO.NET projekt célkitűzései a projekt befejezését követően is megvalósulnak.

A projektben a következő országokból származó partnerek vesznek részt: Ausztria, Bosznia-Hercegovina, Bulgária, Horvátország, Magyarország, Moldova, Németország, Olaszország, Románia, Szlovákia, Szlovénia, Szerbia és Ukrajna.

TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

<http://danube-inco.net>

Danube-INCO.NET

Időtartam: 2014. január - 2016. december

Költségvetés: 2 000 000 EUR

AZ IFJÚSÁG ÉS A KULTURÁLIS SOKSZÍNŰSÉG ÜNNEPLÉSE ?

2016 áprilisában a fiatalok munkanélkülisége az Európai Unióban (EU-28) elérte a 18,8 %-ot, az euroövezetben (EA-19) pedig a 21,1 %-ot. Szlovákiában a fiatalok körében tapasztalt munkanélküliség 24,2 % volt, míg Ausztriában 10,4 %, Németországban pedig 7 % (Európában a legalacsonyabb). Nem véletlen, hogy a fiatalok körében tapasztalt legalacsonyabb munkanélküliségi rátával rendelkező Németországban régi hagyománya van a duális szakképzésnek.

A szakképzési rendszer a Duna-régió egyéb országai-ban is hasznosnak bizonyulhat a fiatalok és a gazdaság számára egyaránt. Az EU Duna-stratégiájának keretében kidolgozott projektben, amelyhez az Európai Bizottság Erasmus+ programja nyújtja a társfinanszírozást, a Baden-Württemberg német szövetségi állam és Ausztria szakképzéssel kapcsolatos tapasztalatait valósítják meg Szlovákiában.

A projekt célkitűzése kettős – a fiatalok munkanélküliségének csökkentése és a szakképzett munkaerő hiányának leküzdése, amely problémák gyakran aláássák egyes régiók gazdasági fejlődését, és akadályozzák a beruházásokat.

Németország és Ausztria tapasztalatai várhatóan javítják a duális szakképzés szlovákiai rendszerét, és elősegítik a vállalkozások képzett munkaerő iránti igényeinek kielégítését. A projekt elején végzett felmérések azt mutatták, hogy a szlovákiai vállalkozások több mint 80 %-át érdekli a szakképzés támogatása, és a vállalatok 75 %-a hajlandó anyagilag is részt vállalni a duális szakképzés fejlesztéséből.

Mindenki nyer!

Jogszály-módosításra lesz szükség, amely egy olyan kompetenciaközpont létrehozását eredményezi, ahol a Duna-menti országok a duális szakképzésre oktathatják a tanárokat és vállalati oktatókat. A projekt továbbá a Duna-régióban egymással kompatibilis oktatási rendszerek kidolgozására irányuló törekvésben is részt vesz, ezért is olyan fontos, hogy a projekt időtartama során sor kerüljön tapasztalatcserére olyan országokkal, ahol van szakképzés.

A projekt kezdeményezői annak bizonyítására törekedtek, hogy a duális szakoktatás eredményei mindig pozitívak. A fiatalok a gyakorlati tapasztalat megszerzésére összpontosító oktatást kapnak, és jó esélyük van rá, hogy állást kapjanak azoknál a cégeknél, amelyeknél a gyakorlat keretében dolgoztak. Cserébe a vállalkozások garantáltan elsőosztályú, képzett munkaerőhöz jutnak.

A duális szakoktatás kidolgozása

A duális szakoktatás azzal jár, hogy a tanulókat a gazdaság és a munkáltatók szükségletei alapján készítik fel a munkára. A szakképzés egyszerre zajlik a szakiskolában és a vállalatnál. A szakoktatás megkezdésének előfeltétele azzal az adott vállalattal kötött szerződés, ahol a képzés gyakorlati részére sor kerül. Az ezekben a többnyire három évig tartó képzésekben részt vevő fiatalok munkájukért díjazásban részesülnek. A Német Szövetségi Statisztikai Hivatal szerint 2015-ben országszerte 516 000 szakoktatási szerződést kötöttek – ebből 74 ezret Baden-Württembergben, amely jelenleg Szlovákia partnere ebben a projektben.

TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

<https://www.minedu.sk/national-authorities-for-apprenticeships-introduction-of-elements-dual-vet-slovak-republic/>

VET (A duális szakképzés)

Időtartam: 2014. október - 2017. január

Költségvetés: 312 717 EUR

A SOKFÉLE- SÉG KOM- MUNIKÁLÁSA EURÓPA-SZERTE

A Duna régió több mint 110 millió embernek ad otthont. Folyamatos és hatékony kommunikációra, valamint szoros együttműködésre van szükség a régió társadalmi, gazdasági és kulturális fejlődésének biztosításához, különösen a fiatalabb generációkat illetően.

„A fiatalok érvényesülésének elősegítése – Európa összekapcsolása” (Empowering Young People – Connecting Europe) elnevezésű projekt célja a kulturális párbeszéd és a fiatalok civil társadalomban való aktív részvételének elősegítése a lakóhelyük szerinti országban, az egész régióban és Európa-szerre, ugyanakkor a szociális vállalkozó szellem és a fenntartható fejlődés iránti érdeklődés ösztönzése.

A projektben 16–17 éves középiskolás diákok és tanáraik vettek részt Ausztriából, Bosznia-Hercegovinából, Bulgáriából, Moldovából, Montenegróból, Németországból, Romániából, Szerbiából, Szlovéniából és Ukrainából. A Duna régió civil szervezetei, valamint kulturális és magánvállalkozások is részt vettek a projektben.

A projekt fő céljai: aktív polgárság, kulturális párbeszéd; fenntartható fejlődés; társadalmi felelősségvállalás; és vállalkozó szellem.

Közös lehetőségek

Összesen 16 iskola, több mint 100 tanár, több mint 400 diák és 1600 egyéb szereplő vett részt a négy tematikus klaszteren alapuló tevékenységekben és

programokban. Az innovatív tanfolyamok, valamint nemzetközi oktató és kreatív programok – például egy TV-állomásnál töltött képzés – lehetőséget biztosítottak számukra az ötletek és tapasztalatok cseréjére, és arra, hogy olyan témákon dolgozzanak, amelyeket lakóhelytől függetlenül mindenki számára relevánsnak ítélték.

Ezt követően az e-portfóliót a 10 részt vevő ország 70 további iskolájában is bemutatták.

Például a Bécsi Kereskedelmi Akadémia 10. évfolyamos tanulói a „kulturális párbeszéd” klaszter témáit egyebek mellett „interkulturális gyakorlatok” formájában vizsgálták. Ez azon az értelmezésen alapult, hogy a kulturális párbeszéd a projektdokumentáció ismertetése szerint „a helyes információk megosztásának, a tapasztalatok cseréjének, a közös értékek elsajátításának, a különbségek elfogadásának és értékelésének, továbbá a változásokra való nyitottságnak a kommunikáció révén megvalósuló állandó folyamata”.

A bécsi záróeseményen a projekt résztvevői egy innovatív útmutató, a Duna Régió Projektporfólió formájában mutatták be a két évnyi munka eredményeit.

TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

<http://empoweringyoungpeople.net/>

A fiatalok érvényesülésének elősegítése – Európa összekapcsolása

Időtartam: 2012. május – 2013. december

Költségvetés: 317 755 EUR

A RÉGIÓ MEGERŐSÍTÉSE

Továbbra is jelentős problémák állnak fenn a biztonság, valamint a súlyos és szervezett bűnözés terén. Az emberkereskedelem és az árucsempészet több országban is komoly problémát jelent. A korrupció aláássa a közvélemény bizalmát, és akadályozza a fejlődést. Mindezen kihívások a jogállamiság megerősítését kívánják meg, mind az egyes joghatóságok területén, mind pedig azok között. A titkosszolgálati tevékenységeket jobban meg kell osztani és közös fellépésekkel támogatni, továbbá e tevékenységeknek hatékonyabbnak kell lenniük.

A magán- és közszféra döntéshozatali struktúráit és kapacitását javítani kell, a jó tervezést és a nemzetközi együttműködést is beleértve. Alapvető fontosságú az erőforrások optimális felhasználása.

Ezek a 10. (intézményi kapacitás és együttműködés) és a 11. (biztonság) kiemelt terület cselekvési területei.

EGYÜTTMŰKÖDÉS A BIZTONSÁG BIZTOSÍTÁSÁÉRT

2011-ben az Europol (az Európai Unió bűnüldözési hatósága) a Dunát az áru- és személyforgalom, az embercsempészet, az illegális migráció, az árucsempészet, valamint a kábítószer- és fegyvercsempészet szempontjából „erősen veszélyeztetett területnek” minősítette.

Ma a nem megfelelően ellenőrzött kikötőkben és a Duna elszigetelt szakaszain a „folyami kalózkodók” még mindig teljes rakományokat tudnak megszerezni. Az utóbbi években a média is beszámolt a folyón zajló kábítószer- és emberkereskedeletről.

Tíz Duna menti ország vett részt a DARIF – A Dunai Folyami Fórum struktúrájának létrehozása elnevezésű projektben. A csapat fő célja a folyami vízi út általános biztonságának megerősítése volt.

Munkájuk során a részt vevő országok (Ausztria, Bulgária, Horvátország, Magyarország, Moldova, Németország, Románia, Szerbia, Szlovákia és Ukrajna) a folyón megvalósuló szervezett bűnözés elleni hatékony és koordinált fellépés kialakítását tűzték ki célul. A cél a professzionális bűnüldözők közötti, határokon átnyúló együttműködés kialakítása volt annak biztosítása érdekében, hogy a Duna modern és biztonságos vízi utat biztosítson az áru- és személyszállításához.

Ez az egyedülálló kezdeményezés elősegítette a különböző szervezetek közötti, a Duna konkrét szakaszait célzó, ugyanakkor általánosságban a folyó egészére is vonatkozó együttműködést. A platform támogatta a bűnözésellenes ügynökségek, az összes bűnüldöző szerv és az egyéb támogató szervezetek (pl. vízi, határ- és bűnügyi rendőrség, katasztrófavédelem, vámhatóságok, és a Duna régió országainak a folyami információs szolgáltatásokat nyújtó szervezetei) közötti együttműködést.

Sokfajta bűnöző próbál hasznot húzni a Duna-menti folyami szállításból. Tetteik általában az illegális mig-

rációra, ember- és kábítószer-kereskedelemre és a teherhajók kifosztására terjednek ki.

A határellenőrzés koordinálása

2014-ben a DARIF projekt csapata három közös, határon átnyúló ellenőrzést folytatott le a Dunán. E közös műveletek céljából a magyarországi Mohácson alakítottak ki koordinációs központot. Csak a második közös műveletben – amelyet a Rajna-Majna-Duna csatornára is kiterjesztettek – a határ- és folyami rendőrség, a vámhatóságok és a részt vevő országok egyéb hatóságai közül 860 fő vett részt. Speciális hajókat, járműveket és műszaki eszközöket, valamint kábítószer és csempészett dohány keresésére kiképzett kutyákat használtak.

A szakértői csoport közös műveleteinek és képzésének egyik legfontosabb eredménye a DARIF kockázatelemzési diagram kidolgozása volt, amely tartalmazza az elmúlt 3–5 évben a hajók fedélzetén észlelt legfontosabb bűncselekmények részleteit. A mohácsi ideiglenes koordinációs központ műveletei során szerzett tapasztalatok hozzájárulnak egy tervezett Dunai Bűnüldözési Koordinációs Központ létrehozásához, amely már állandó jelleggel fog működni.

Bár a résztvevők a DARIF-ot rendkívül sikeresnek ítélik, sokat kell még tenni ahhoz, hogy javuljon a Dunán a biztonság. A projektből származó pozitív eredmények alapot szolgáltatnak egy új vállalkozás számára, amely a DARIF keretében megkezdett munkát fogja folytatni.

TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

<http://bmprojektek.kormany.hu/a-dunai-folyami-forum-strukturajanak-letrehozasa-darif>

<http://bmprojektek.kormany.hu/megtartottak-a-darif-projekt-zarokonferenciajat-sikeres-ket-evil-zart-a-belugyminiszterium-nemzetkozi-rendszeti-projektje>

DARIF (A Dunai Folyami Fórum struktúrájának létrehozása)

Időtartam: 2013. július – 2015. június

Költségvetés: 290 870 EUR

A DUNA RÉGIÓRA VONATKOZÓ UNIÓS STRAT

TÉGIA

A Europe Direct egy olyan szolgáltatás, amely segít az Európai Unióval kapcsolatban felmerülő kérdései megválaszolásában.

Ingyenesen hívható telefonszám (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) A legtöbb hívás és a megadott információk ingyenesek (noha egyes mobiltelefon-szolgáltatókon keresztül, telefonfülkékből és hotelekből a számot csak díjfizetés ellenében lehet hívni).

Az Európai Unióval kapcsolatos további információk az interneten állnak rendelkezésre (<http://europa.eu>).

Luxembourg: Az Európai Unió Kiadóhivatala, 2016

Online verzió
ISBN 978-92-79-61767-6
doi:10.2776/885495
KN-04-16-371-HU-N

© Európai Unió, 2016
Az újrafelhasználás megengedett.
A forrás feltüntetése esetén a sokszorosítás megengedett.

Printed in Belgium

A fényképekre vonatkozó szerzői jogok: Fényképek
(oldal szerint jelölve):

Borító: iStock©porojnicu, miroslav110, gornostaj, anderm,
DejanKolar

6. oldal: iStock©anderm

8. oldal: ©viadonau, Newada

9. oldal: iStock©w-ings

10. oldal: ©Danube LNG, Marco Onida

11. oldal: ©DCL Barge/Danser Group

12. oldal: iStock©mduririk, imantsu

13. oldal: iStock©tjwvandongen

14. oldal: ©Andrej Kovarik, Attila Szab

15. oldal: ©Zsolt_Kalotas

16. oldal: ©Marco Onida

18. oldal: iStock©Green_p, Paweł Szczepański

19. oldal: iStock©FourOaks

20. oldal: iStock©mikeinlondon, Drazen Lovric

21. oldal: ©SEE River

22. oldal: iStock©s-eyerkaufner, ©SEERISK

23. oldal: iStock©Gudella

24. oldal: iStock©Cristina Sandu, Photo_HamsterMan

25. oldal: iStock©wrangel

26. oldal: iStock©gornostaj

28. oldal: iStock©Markus Schieder Photography, clubfoto

29. oldal: iStock©Markus Schieder Photography

30. oldal: ©INCO.NET, bioMediTech

31. oldal: iStock©Fotoarta

32. oldal: ©RURBAN, iStock©sturti

33. oldal: iStock©Cathy Yeulet

34. oldal: Fiatalok érvényesülésének elősegítése –
zárókonferencia; iStock©LuckyBusiness

35. oldal: ©OKTO

36. oldal: iStock©miroslav110

38. oldal: ©Ministry of Interior (Belügyminisztérium) – Bulgária,
Marco Onida

39. oldal: iStock©boggy22

40. oldal: ©EuroGeographics Association

A DUNA RÉGIÓRA VONATKOZÓ UNIÓS STRATÉGIA

Tizennégy ország fogott össze, hogy szembenézzon a mindannyiukat érintő kihívásokkal, és jobban kihasználja a közös lehetőségeket. A fenntartható és inkluzív növekedés érdekében öt éve végzett közös munkának köszönhetően együttműködésüknek már konkrét eredményei is vannak. E válogatott sikertörténetek az eredményeket mind láthatóvá, mind pedig kézzelfoghatóvá teszik.

<http://www.danube-region.eu>

https://twitter.com/eu_regional
<https://twitter.com/hashtag/eusdr>

<https://www.facebook.com/DanubeRegionStrategy>

